

VII. ČLOVĚK A UMĚNÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a umění umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa – poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím uměleckých činností a postupně se formujícího kulturního myšlení. Poznání směřuje k tomu, aby se žáci naučili rozumět různým oblastem umění, aby se učili chápat kulturu. Zároveň tak kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Tato oblast ponechává velký prostor žakově kreativě, fantazii a rozvoji talentu, avšak současně rozvíjí jeho motoriku, soustředění, smyslové vnímání a pozorovací schopnosti. Nedílnou součástí procesu tvorby je její vliv na duševní stránku člověka – působí jako duševní hygiena, relaxace a zklidnění a umožňuje nahlédnout do oblastí přesahující lidské chápání a nabízí tak člověku i duchovní rozměr.

V našem vzdělávání je tato oblast zastoupena předměty Hudební výchova s dotací 1h týdně a Výtvarná výchova s dotací 1 nebo 2h týdně. Rozvoj talentu v uměleckých směrech je ve škole podporován také mimoškolní činností – zájmovými kroužky jak výtvarnými tak hudebními.

Specifické cíle vzdělávací oblasti:

- Žák se seznamuje s metodami a technikami různých oborů umělecké práce
- Žák rozvíjí své smyslové vnímání, zejména sluch, zrak a hmat
- Žák jmenuje významné umělce jednotlivých historických období a uvede příklady jejich děl
- Žák se orientuje v základních pojmech hudební a výtvarné nauky a uvádí je do souvislostí
- Žák si osvojuje hru na jednoduché hudební nástroje a rozvíjí smysl pro rytmus
- Žák získává praktické poznatky o malbě, kresbě, grafických technikách, modelování a prostorovém vyjádření

- Žák si vytváří pozitivní vztah k umění a kultuře, zejména v souvislosti s kulturně historickým bohatstvím naší země
- Žák aplikuje nabyté zkušenosti na běžné situace života a využívá je k rozvoji své osobnosti
- Žák užívá zpěvu i kreslení k uklidnění, uvolnění, seberealizaci i pro radost
- Žák rozumí pojetí umění a kultury jako nedílné součásti osobnosti člověka a chápe je jako prostředek rozvoje a zkvalitnění svého životního stylu

Nejčastější formy výuky:

- Individuální
- Frontální výuka
- Práce ve dvojicích
- Skupinová práce
- Projektová výuka
- Exkurze

Metody používané při výuce:

- Metody názorně demonstrační
- Praktické metody
- Brainstorming
- Diskuze
- Dramatizace

- Kooperace
- Výklad, výpisky
- Práce s výpočetní technikou
- Pracovní listy
- Práce s textem

HUDEBNÍ VÝCHOVA (1. – 9. ročník)

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a umění. Vytváří plnohodnotnou protiváhu k převážně vzdělávacím, naukově orientovaným předmětům vyučování. Rozvíjí citový svět žáků v atmosféře radosti a uvolnění, formou partnerského dialogu učitele s žáky. Hudební výchova by měla být především hrou a zážitkovou aktivitou. Měla by být předmětem seberealizace, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít si schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, rozvíjet svou fantazii a kreativitu. Usiluje o to, aby z žáků vychovala vnímavého a aktivního posluchače, aby získali vhled do hudební kultury české i jiných národů, vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny na: *Vokální činnosti*, *Instrumentální činnosti*, *Hudebně pohybové činnosti* a *Poslechové činnosti*.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje – zobcová flétna včetně nástrojů Orffova instrumentáře a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je reagování na hudbu a její ztvárňování pomocí jednoduchého pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní percepce znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). V 1. - 5. ročníku je realizována v jednotlivých třídách. V 6. - 9. ročníku výuka probíhá ve specializované učebně „Hudební výchova“. Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Od 1. do 5. třídy probíhá výuka hudební výchova v jednotlivých třídách. Výuka hudební výchovy od 6. do 9. třídy probíhá ve specializované učebně hudební výchovy. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Vzdělávací obor hudební výchova je svým obsahem především obor výchovný, proto hodnotíme vztah k předmětu, píli a snahu, kterou žák vynakládá při vyučování i přípravě na vyučování. Dále přihlížíme k práci a aktivitě v hodině, k chování v hodinách HV, k osobnímu pokroku, k schopnosti sebehodnocení a k míře zodpovědnosti, se kterou žák přistupuje k procesu učení. Hlavním kritériem při hodnocení je zvládnutí výstupů daných ŠVP v rámci individuálních možností žáka.

Specifické cíle předmětu:

- Žák vnímá hudbu, jako způsob prezentace pocitů a názorů vlastních a ostatních lidí
- Žák chápe umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti, jako neoddělitelnou součást lidské existence
- Žák má tolerantní přístup k různorodým kulturním hodnotám současnosti i minulosti
- Žák zná zásady chování na kulturních akcích
- Žák získá estetické cítění k umění

Nejčastější formy výuky:

- Řízené vyučování
- Práce ve dvojicích
- Skupinové vyučování
- Samostatná práce

Metody používané při výuce:

- Pozorování
- Imitace
- Poslech (CD a MC)
- Didaktické hry
- Pohybové improvizace
- Rytmické deklamace
- Hra na tělo
- Intonační cvičení
- Výchovný koncert

1.stupeň -Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty
- správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu

- reaguje pohybem na tempové a rytmičné změny
- rozliší sílu zvuku - pozorně vnímá jednoduché skladby
- zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
- propojí vlastní pohyb s hudbou
- doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje
- odliší tóny podle výšky, síly a barvy - pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb - správně hospodaří s dechem při interpretaci písní frázování

2.stupeň - Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- doprovází písně pomocí ostinata
- interpretuje vybrané lidové a umělé písně
- rozeznává různé hudební žánry - pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu - rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru - uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

1. ročník			
	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

VÝSTUPY			
<i>Vokální činnosti</i> • osvojí si 10 nových písní, texty zná z paměti • dodržuje zásady hlasové hygieny • dbá na správné dýchání a držení těla • zřetelně vyslovuje • rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený • a zpěvný • zopakuje zpívané nebo hrané rytmicko- melodické motivy • zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu • umí rozeznat dvojhlas	- 10 lidových a umělých písní - zásady hlasové hygieny - uvolňovací cviky, správné tvoření tónu - pěvecký a mluvní projev - dvojhlas - zpěv sboru nebo skupiny s oporou učitelova hlasu nebo melodického nástroje	OSV: Rozvoj smyslového vnímání, pozornosti, fantazie EGS: Evropa a svět nás zajímá – poznávání evropské hudby ENV: vztah člověka k přírodě	Český jazyk Matematika Prvouka
<i>Instrumentální činnosti</i> • učí se používat dětské hudební nástroje • k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu • pozná a umí pojmenovat známé hudební nástroje (klavír, kytaru, bubínek, flétnu,...)	- hra na ozvěnu - hlasový rozsah c¹ – a¹ - hra na nástroje Orffova instrumentáře - rytmizace, hudební hry (ozvěna)		
<i>Hudebně pohybové činnosti</i> • doprovází zpěv tleskáním, pleskáním, luskáním, podupy	- prvky hry na tělo - hudebně pohybové hry - pochod, pochod se zpěvem		

• pochoduje na počítání, se zpěvem a podle hudby • zapojí se do jednoduché taneční hry	- různé druhy chůze s hudebním doprovodem - improvizovaný pohyb na hudbu		
<i>Poslechové činnosti</i> • dovede v klidu vyslechnout krátkou ukázkou • rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe, zvuk a tón, • mluvu a zpěv, hlas mužský, ženský a dětský, zpěv sólisty a sboru, píseň a nástrojovou skladbu • rozlišuje hudbu mírnou a ráznou • používá správně pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá • melodie • podle zvuku pozná nejznámější hudební nástroje	- výběr hudebních skladeb různých žánrů - hymna ČR - ukolébavky - nejznámější hudební nástroje		

2. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
<i>Vokální činnosti</i> • zazpívá z paměti alespoň 5 písní, pokusí se zazpívat kánon • dle individuálních možností čistě a rytmicky správně zpívá s doprovodem hudebního nástroje • při zpěvu správně dýchá • zazpívá vzestupnou i sestupnou řadu • melodizuje texty, aplikuje hudební dialog • reaguje na dirigenta (dynamika, tempo)	- výběr písní - kánon - hlasová hygiena, pěvecké dýchání - hlasová rozcvička - ozvěna, vzestupná a sestupná řada na různé texty - hudební dialog - stupnice - práce dirigenta	MKV: Tolerance k různým národnostem ENV: Příroda jako zdroj inspirace OSV: Prostřednictvím hudby rozvoj kreativity, pozornosti, dovedností zapamatování	Český jazyk Matematika Prvouka
<i>Hudebně pohybové činnosti</i> • aktivně se zapojí do hudebně pohybových her • hrou na tělo doprovází svůj zpěv nebo zpěv spolužáků • dokáže pohybem vyjádřit náladu skladby • zvládá jednoduchý taneční pohyb ve dvojici	- hudebně pohybové hry - hra na tělo - prvky tanečního pohybu - charakter, nálada skladby		
<i>Poslechové činnosti</i> • dokáže v klidu vyslechnout hudební ukázky různých žánrů • při poslechu poznává další hudební nástroje	- výběr skladeb k poslechu - lidová a umělá píseň, populární písně pro děti		

	- další hudební nástroje (trubka, klarinet, pozoun,...)		
<i>Seznámení se s pojmy z hudební nauky</i> - při zpěvu se řídí dynamickými značkami - pozná a napíše houslový klíč - umí číst a psát noty podle hodnot - slovně charakterizuje podobu not	- dynamické značky - houslový klíč - hodnoty not		

3. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
---------	-------	------------------	-----------------------

Vokální činnosti • zná a zazpívá nejméně 5 písní z paměti • rozlišuje dur a moll tóninu • dodržuje pravidla hlasové hygieny • uvědoměle používá rozezpívání k rozšiřování hlasování hlasového rozsahu • při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu • dokáže ve skupině zpívat kánon • reaguje na gesta dirigenta • orientuje se ve složitější rytmicizaci a melodizaci textů	- práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll - hlasová hygiena - hlasová rozcvička - melodie postupující v krocích a skocích, melodie lomená - motiv, předvětí, závětí - kánon - rytmicizace a melodizace v 2/4, 3/4 a 4/4 taktu	OSV: Prostřednictvím hudby utváření mimouměleckého estetického, rozvoj kreativity ENV: Příroda – zdroj inspirace, její ochrana EGS : Ozřejmování významu kulturního dědictví jako zdrojů poznání, poznávání evropské hudby	Český jazyk Matematika Prvouka
Instrumentální činnosti • rytmicky doprovází zpěv svůj nebo svých spolužáků • doplňuje zpěv spolužáků dvoutaktovou mezihrou • zapojuje se do instrumentální hry s obměňováním čtyřtaktové fráze	- práce s nástroji Orffova instrumentáře - instrumentální hry - rytmické doprovody		
Hudebně pohybové činnosti • dovede se zapojit do hudebně • pohybových her	- práce s hudebně pohybovými hrami - taneční kroky		

• dokáže pohybově reagovat na různé tempo, • dynamiku, melodii, charakter skladby • taktuje 2/4 a 3/4 takt, rozezná lehkou • a těžkou dobu • zkouší tančit polku, sousedskou,... • tvoří pohybové kreaace na rock	- tanec ve dvojicích (prvky tanců starších i moderních)		
Poslechové činnosti • je schopen v klidu sledovat kratší skladby různých žánrů • učí se rozlišovat hru na violoncello, akordeon, lesní roh, tubu, syntetizátor... • rozlišuje hudbu podle její společenské funkce • rozliší dur a moll trojzvuk	- práce s nejméně 4 poslechovými skladbami (drobné skladby A. Dvořáka a B. Smetany) epizody ze života skladatelů poslouchané hudby - hudební nástroje		
Seznámení se s pojmy z hudební nauky • dovede číst a psát pomlky • dovede rozeznat a pojmenovat noty c¹ – a¹ • seznámí se s posuvkami	- pomlky - noty - posuvky		

4. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
<i>Vokální činnosti</i> • zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, z toho 5 z paměti (ve skupině nebo sólo) • dokáže zazpívat z paměti hymnu ČR, pozná základní údaje o její historii • zpívá legato, staccato, ovládá vázání tónů • zpívá dle individuálních schopností v rozsahu c¹ – d² • rozpozná předvětí a závětí, umí je vytvořit • zazpívá durovou stupnici na vokály, • seznámí se s mollovou stupnicí • provádí melodizaci a rytmizaci textů • orientuje se v notovém záznamu a sleduje ho při zpěvu	- práce s minimálně 10 písněmi v dur i moll - hymna ČR - prvky pěvecké techniky - durová a mollová stupnice - melodické a rytmické hry - hlasová hygiena - hlasová cvičení	OSV: Rozvoj smyslového vnímání, kreativity, fantazie, schopnosti zapamatování, soustředění, utváření estetiky chování a mezilidských vztahů EGS: Evropa a svět nás zajímá – poznáváme hudbu různých národů ENV: Uvědomování si prostředí přírodního i sociálního jako zdroje inspirace	Český jazyk Matematika Vlastivěda
<i>Instrumentální činnosti</i> • technicky správně a rytmicky vhodně používá jednoduché nástroje Orffovy instrumentáře k doprovodu písní	- hra na jednoduché Orffovy nástroje		
<i>Hudebně pohybové činnosti</i> • zapojuje se aktivně do hudebně pohybových her	- práce s hudebně pohybovými		

nebo tanců • dovede improvizovat při tanci • dovede vyjádřit pohybem výraz a náladu hudby • zvládá krok poskočný, cvalový, valčíkový • správně taktuje dvojdobý a trojdobý takt	hrami nebo tanci - taneční kroky - taneční improvizace - hra na tělo - taktování		
<i>Poslechové činnosti</i> • v klidu s porozuměním dovede vyslechnout krátké symfonické, komorní či nástrojové koncertní skladby • rozeznává zpěvní hlasy a druhy pěveckých sborů • dovede rozeznat durovou a mollovou hudební ukázkou	- výběr skladeb k poslechu (B. Smetana, - A. Dvořák, L. Janáček, W. A. Mozart,....)		
Seznámení s pojmy z hudební nauky - umí číst a psát noty h – d² - pozná posuvky a předznamenání - dovede vyjmenovat tóny stupnice C dur - ví, co je stupnice	- pomocné linky, noty - posuvky, předznamenání - stupnice		

5. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
Vokální činnosti • zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, 5 zná z paměti. Zpívá také ve skupině nebo sólo • uvědoměle používá vokální dovednosti získané v nižších ročnících (samostatně, s připomínkou učitele) • pokouší se o dvojhlas, polyfonní zpěv • dovede zazpívat stupnici	- práce s minimálně 10 písněmi v dur i moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) - hymna ČR - hlasová hygiena, pěvecké techniky - skladby polyfonní, dvojhlasé - stupnice durová, mollová	OSV: Chápání hudby jako prostředku komunikace Rozvoj smyslového vnímání ENV: Člověk a příroda MKV: Výchova k toleranci	Český jazyk Matematika Vlastivěda
Instrumentální činnosti • technicky správně a rytmicky vhodně používá jednoduché nástroje Orffova instrumentáře podle notového nebo grafického záznamu	- doprovod pomocí nástrojů Orffova instrumentáře podle notového záznamu - upevňování získaných dovedností		
Hudebně pohybové činnosti • zapojí se do hudebně pohybových her dle individuálních schopností, dovede • improvizovat při tanci • pozná prvky vybraných lidových tanců • správně taktuje k hudební produkci na 4 doby	- práce s nejméně 4 hudebně pohybovými hrami nebo tanci - procvičování tanečních kroků pohybových prvků z nižších ročníků - taktování na 4 doby		

Poslechové činnosti - aktivně dokáže vyslechnout krátké symfonické, komorní nebo nástrojové koncertní skladby - rozpozná různé hudební žánry, styly - poslechem rozpozná harfu, varhany i další hudební nástroje z nižších ročníků - získává postupně informace o skladatelích poslouchaných skladeb	- výběr skladeb různých žánrů a období významní skladatelé, hudební skupiny a jejich tvorba - hudební nástroje - lidová a rocková kapela - symfonický a jazzový orchestr		
Seznámení se s pojmy z hudební nauky - ovládá čtení a psaní not v rozsahu h – g² (i noty s posuvkami) v houslovém klíči - rozumí značkám a zkratkám a cizím slovům běžně používaným v notovém zápisu - používá notové písmo v žádoucích tvarech - zkouší zachytit rytmus a melodii notovým záznamem	- notové písmo, oktávy - posuvky a předznamenání - rytmická cvičení - stupnice durová a mollová		

6. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
---------	-------	------------------	-----------------------

<i>Vokální činnosti</i> • dokáže podle svých individuálních dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně zpívat v jednohlase, popř. v dvojhlase. • odhadne správnou hlasitost • správně dýchá	- intonační cvičení - pěvecký projev - hlasová hygiena - zpěv lidových a umělých písní	ENV: Příroda jako zdroj inspirace, vnímání krásy OSV: Rozvoj smyslového vnímání, pozornosti, fantazie, dovednosti zapamatování, kreativity EGS: Ozřejmování významu kulturního dědictví jako zdrojů poznání a významu jeho uchování vnímání evropské hudební kultury	Přírodopis Občanská výchova Tělesná výchova Dějepis Matematika Zeměpis Výtvarná výchova
<i>Instrumentální činnosti</i> • využívá Orffovy nástroje při produkci jednoduchých rytmických motivů a správně rytmicky doprovází jednoduché písně	- rytmické hádanky, rytmické hry, ozvěny, rytmická hra na tělo - hra na hudební nástroje Orffova instrumentáře - taktování		
<i>Hudebně pohybové činnosti</i> • rozezná dvoudobý a třídobý takt a umí ho taktovat užívá jednoduché taneční kroky	- pohybový doprovod znějící hudby - kvalita tónu, vztahy mezi tóny		
<i>Poslechové činnosti</i> • rozezná hudebně výrazové prostředky: vzestupnou a sestupnou melodii, rytmus, tempo, dynamiku umí zapsat noty do notové osnovy • rozezná dur a moll akord • sluchem rozliší zvuk vybraných hudebních	- posuvky - hudební nástroje - vokální a instrumentální skladba - hudební styly a žánry - struktura hudebního díla, hudební formy		

nástrojů a dovede je pojmenovat - rozliší skladbu vokální a instrumentální rozliší lidovou a umělou píseň, melodram, operu, operetu, muzikál • seznámí se s vybranými hudebními skladbami	- výběr skladeb k poslechu		
--	-----------------------------------	--	--

7. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
<i>Vokální činnosti</i> • usiluje o správnou hlasovou techniku • předvede různé techniky vokálního projevu • ověří si použití většího hlasového rozsahu • rozezná rytmus při vokálním projevu • rozlišuje lidovou a umělou píseň • poznávají, porovnávají a interpretují lidové písně jiných národů	- hlasová technika - hlasová hygiena - vokální projev - slovní a hudební rytmus - opora učitelova hlasu - lidová a umělá píseň	EGS: Vytváření pozitivních postojů k jinakosti a kulturní rozmanitosti OSV: Prostřednictvím hudby rozvoj smyslového vnímání, dovednosti zapamatování, pozornosti, kreativity Estetika chování a mezilidských vztahů MKV: Lidské vztahy – hudba etnických skupin - respektování svébytnosti národních a regionálních	Přírodopis Občanská výchova Tělesná výchova Dějepis Matematika Zeměpis Výtvarná výchova
<i>Instrumentální činnosti</i> • používá hudební nástroje k reprodukci hudebních motivů a k rytmickému doprovodu písní • ověřuje a upevňuje poznatky z hudební teorie	- nástroje Orffova instrumentáře popř. flétna - rytmické hádanky, echa a jiné hry		
<i>Hudebně pohybové činnosti</i> • pomocí gest, mimiky, řeči těla znázorní hudbu ○ aplikuje taktování	- pohybové vyjádření hudby - pohybový doprovod - pohybová improvizace		

<i>Poslechové činnosti</i> • orientuje se v hudebně výrazových prostředcích • porovnává jednotlivé skladby autorů a jejich život • srovnává, vyjadřuje svůj názor, všímá si různých způsobů interpretace • seznamuje se s vybranými skladbami	- vztahy mezi tóny - orientace v hudebním prostoru - hudební dílo a jeho autor - interpret a jeho místo v hudebním umění - hudební formy (koncert, sonáta, symfonie, symfonická báseň) - výběr skladeb k poslechu		

8. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
<i>Vokální činnosti</i> - rozšiřuje si hlasový rozsah - zdokonaluje pěvecký projev - orientuje se v notovém záznamu vokální skladby	- rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti - orientace v notovém zápisu - pěvecký projev	OSV: Prostřednictvím hudby rozvoj smyslového vnímání, dovednosti zapamatování, pozornosti a kreativity Utváření mimouměleckého estetického chování MKV: Rozvoj smyslu pro toleranci, vzájemné respektování, společné aktivity	Přírodopis Občanská výchova Tělesná výchova Dějepis Matematika Zeměpis Výtvarná výchova
<i>Instrumentální činnosti</i> - předvede hru na hudební nástroje při produkci hudebních motivů - použije hudební nástroje k doprovodu pěveckých projevů - vyjádří své hudební představy pomocí hudebních nástrojů	- hudební nástroje - hudební a nehmelní představy - instrumentální doprovody		
<i>Hudebně pohybové činnosti</i> - vyjadřuje hudbu pomocí gest mimiky, řeči těla - rozpozná některé z tanců různých stylových období - hudbu ztvárňuje pohybem – pantomima, improvizace	- pohybové ztvárnění hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla - choreografie		

<i>Poslechové činnosti</i> • poslouchané skladby kriticky hodnotí a na základě individuálních schopností slyšenou hudbu zařazuje do jednotlivých období • slovně hodnotí hudbu	- hudební dějiny v Čechách a ve Světě - vývojová období		

9. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
<i>Vokální činnosti</i> - sestaví vlastní vokální projev - hledá nápravu hlasové nedostatečnosti	- vokální projev - reflexe vokálního projevu (vlastního i ostatních) - intonování melodií	OSV: Utváření mimouměleckého estetického (estetika chování a mezilidských vztahů) MKV: Vytváření klimy rovnoprávnosti a tolerance	Přírodopis Občanská výchova Tělesná výchova Dějepis Matematika Zeměpis Výtvarná výchova
<i>Instrumentální činnosti</i> - samostatně tvoří doprovody - upevňuje a ověřuje své poznatky pomocí hry na hudební nástroje	- doprovod pro interpretované skladby - poznatky z hudební teorie - pohybové reakce na hudbu		
<i>Hudebně pohybové činnosti</i> - rozezná a znázorní tempové a dynamické změny, reaguje na změny rytmicko- metrické a melodické - reprodukuje pohyby prováděné při tanci - nebo pohybových hrách	- orientace v prostoru - hudební styly a žánry (jazz, blues, rock, pop, folklór, hudební divadlo a film - hudební dílo a jeho autor		
<i>Poslechové činnosti</i> rozpozná funkci stylu a žánrů vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a	hudební dějiny v Čechách a ve Světě - vývojová období		

zvykům			
• seznámí se s nahrávací technikou			

VÝTVARNÁ VÝCHOVA (1. – 9. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a v sobě obsahuje v sobě dva souběžně probíhající, neoddělitelné procesy – výtvarné vzdělávání a výchovné působení. Umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa – poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, aby se učili chápat výtvarnou kulturu a k vizuální gramotnosti obecně. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivita vycházející ze vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazové prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (Rozvíjením smyslové citlivosti, Uplatňováním subjektivity a Ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Vzdělávacím obsahem tématu Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu Ověřování komunikačních

účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Specifické cíle předmětu:

- Žák vnímá výtvarné umění a umění obecně jako nedílnou (kulturně a historicky podmíněnou) součást a zároveň projev civilizace a aktivně jej zapojuje také do svého života
- Žák interpretuje vizuální sdělení a zaujímá k němu kritický postoj
- Žák je schopen vytvořit estetické prostředí (nástěnka, instalace výstavy, aranžování a dotvoření interiéru)

Nejčastější formy výuky:

- Individuální (individuální výtvarná tvorba)
- Frontální výuka (osvojení nových pojmů a souvislostí)
- Práce ve dvojicích, skupinová práce (náročnější výtvarná činnost vyžadující spolupráci, instalace, výtvarná dramatika, artefietika)

Metody používané při výuce:

- Metody názorně demonstrační (pozorování) a praktické (vlastní výtvarná činnost)
- Brainstorming (rozvoj asociací k danému tématu)
- Diskuze (hodnocení výtvarného díla i vlastní práce)
- Dramatizace (zážitek a přistoupení k tématu jinou než jen výtvarnou formou)
- Kooperace (spolupráce ve skupině)

1.stupeň - Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům
- uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr
- rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla
-

2.stupeň - Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

1. - 3. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
Žák rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, barvy, objekty	Pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů (tvar, objem, kvalita, textura) a jejich vztahy (podobnost, kontrast, struktura, rytmus) Rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů (ruka, dřívko, nit, kůra, písek, kov, kůže)	ENV: Přírodniny a jejich uplatnění ve vv OSV: Rozvoj fantazie a smyslové citlivosti při práci z představy Kreativní přístup ke zpracování námětu Interpretace a hodnocení výtvarného díla i vlastní výtvarné činnosti Rozvoj komunikačních kompetencí, sebereflexe Rozvoj komunikačních kompetencí při diskusi v rámci hodnocení VDO: Svobodné vyjádření osobních postojů MDV: Mediální strategie (vztah obsah –	- dle tématu výtvarné práce všechny předměty Matematika – geometrické obrazce Hudební výchova - rytmus Český jazyk – ilustrace k pohádce
Žák projevuje v tvorbě vlastní zkušenosti a uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	Fantazijní představy, hra s barvou, plošné a prostorové vyjádření, originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků souvislost zraku a ostatních smyslů (čich, hmat, sluch, chuť) a pohybu, kombinace neobvyklých předmětů, alternativní použití linie, objemu, plochy a textury k vyjádření osobního prožitku		
Žák interpretuje vizuálně obrazová vyjádření	Tolerance a porovnávání, tvorba a interpretace vlastní výtvarné práce i uměleckých děl uznávaných		

	autorů	forma sdělení v umělecké výtvarné tvorbě, fotografii, filmu, tiskovinách, televizi, elektronických médiích, v reklamě)	
--	--------	---	--

4. – 5. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
Žák rozlišuje prvky vizuálně obrazného vyjádření vztahy – světelné poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy aj.	- kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru, uspořádání prvků do celků na základě jejich výrazovosti, velikosti a vzájemného působení, uplatnění spontaneity i racionálního přístupu ve tvorbě kompozice, hledání nových kontextů - užití obrazových znakových prostředků pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci, tvorba cyklů, kolekce (výtvarné řady a projekty)	OSV: Rozvoj fantazie a smyslové citlivosti při práci z představy, kreativní přístup ke zpracování námětu Interpretace a hodnocení výtvarného díla i vlastní výtvarné činnosti, sebereflexe Rozvoj komunikačních kompetencí při diskusi v rámci hodnocení; schopnost nacházet nová, originální řešení MKV: Tolerance k odlišnosti národů a zvyků EGS:	- dle tématu výtvarné práce všechny předměty - Dějepis – historické slohy, výtvarný kultura - Tělesná výchova, přírodopis – fyzické tělo - Informatika – počítačová grafika - Český jazyk - ilustrace k literárnímu textu
Žák dovede obrazem vyjádřit sociální vztahy	hledání, rozlišování a vytváření obrazných znakových prostředků pro		

	popis reality, hledisko vnímání a motivace přístupů k vizuálně obrazným vyjádřením (statické, dynamické, fantazijní), tolerance k rozdílným způsobům výtvarných vyjádření	Duchovní i materiální vývoj lidské civilizace VDO: Umění: prostor ke svobodnému vyjádření osobních i občanských postojů	
Žák uplatňuje osobitost v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci	- konkrétní projevy volného umění a užité tvorby, architektury - hledisko vnímání a motivace přístupů k vizuálně obrazným vyjádřením (statické, dynamické, fantazijní), tolerance k rozdílným způsobům výtvarných vyjádření	ENV: Land art	
Žák svobodně volí a kombinuje výtvarné prostředky a postupy současného výtvarného umění	- výrazové možnosti objektové a akční tvorby (manipulace s objekty, pohyb těla), nových médií (fotografie, video, počítač), a rozlišení typů obrazného vyjádření (hračky, objekty,		

	ilustrace textu, volná malba, skulptura, comics, fotografie atd.)		
--	---	--	--

6. - 9. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
Žák vybírá, vytváří a pojmenovává škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření pro zachycení jevů v proměnách a vztazích; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností i představ; k tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií	Kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru, uspořádání prvků do celků na základě jejich výrazovosti, velikosti, vzájemného působení, materiálového a technického zpracování (dynamické, konstruktivní, expresivní řešení v kresbě, malbě), uspořádání prostoru, Uplatnění spontaneity i racionálního přístupu ve tvorbě kompozice; hledání nových kontextů; obsah nefigurativních a figurativních obrazových prostředků Technická vybavenost pro malbu temperou, vodovkou, suchým pastelem, pro kresbu tužkou,	OSV: Schopnost nacházet nová, originální řešení, rozvoj fantazie a smyslové citlivosti při práci z představy, kreativní přístup ke zpracování námětu Interpretace a hodnocení výtvarného díla i vlastní výtvarné činnosti: rozvoj komunikačních kompetencí, sebereflexe; rozvoj komunikačních kompetencí při diskusi v rámci hodnocení MDV: Nová média a jejich využití ve výtvarném umění ENV: Land art	- dle tématu výtvarné práce všechny předměty Tělesná výchova, Přírodopis – fyzické tělo Informatika – počítačová grafika Matematika – geometrie (horizontála, vertikála, diagonála...) Fyzika – nauka o světle a barvě Hudební výchova, Český jazyk – hudební i literární díla ve vztahu k výtvarnému umění Dějepis – kulturně

	perem, uhlem, fixem a základy grafiky. Využívá výrazové možnosti objektové a akční tvorby (manipulace s objekty, pohyb těla), seznamuje se a využívá současných zobrazovacích prostředků (fotografie a video, počítačová grafika, animace).	MKV: Různorodost lidského vyjadřování (různorodost projevu ovlivněna národnostním, kulturním, zázemí i individualitou jedince a jeho zkušenostmi	historické souvislosti, inspirace a zdroje obsahu uměleckého díla Občanská výchova – lidská práva (právo na svobodu vyjadřování)
Žák uplatňuje zkušenosti i znalosti pro získání osobitých výsledků	Teoretické základy nauky o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev), o kompozici (vertikála, horizontála, dominanta) a základních principech uspořádání prvků ovlivňující výrazovost a obsah výtvarného vyjádření (kontrast, harmonie, řád)	EGS: Kulturně historické souvislosti, inspirace a zdroje obsahu uměleckého díla VDO: Právo na svobodu projevu	
Žák využívá podnětů, představ a fantazie	Alternativní řešení vyjádření osobního prožitku,		
Žák rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového a subjektivního účinku a i v rovině sociálně utvářeného symbolického obsahu	Typy vizuálně obrazných vyjádření (fantazijní, symbolická) portrét, figurální kompozice, výtvarně vyjádřený pocit z hudby, tolerance k odlišnému vnímání,		

	empatie		
Žák interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti - vychází ze znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků, ověřuje účinky těchto vyjádření	Reflexe ostatních uměleckých druhů a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech, tolerance k odlišnému vnímání, empatie Sebehodnocení, sebeprosazení; návštěva galerií (výtvarné umění minulosti i současnosti) Kontext obsahu (typ sdělení) a formy (způsob sdělení) jak ve vizuálním, tak i v jiných formách uměleckého projevu. Vztah, vliv a vzájemné prolínání různých forem		
Žák ověřuje komunikační účinky vybraných i samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích	Interpretace a hodnocení výtvarného díla, sebehodnocení		